

॥ ८ ॥ १ ॥ यथोक्तभोजनद्वयव्यतिरेकेण मध्ये यो न भुंक्ते सदोपवासीत्याह अंतरेति ॥ १० ॥ ११ ॥ दद्यायज्ञादिनिमित्तं विना ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ गुणवति विघसाशीकथंचस्यात्सदाचैवातिथिप्रियः ॥ अमृताशीसदाचस्यात्पवित्रीचसदाभवेत् ॥ ८ ॥ युधिष्ठिर उवाच कथंसदोपवासीस्याद्ब्रह्मचारीचपार्थिव ॥ विघसाशीकथंचस्यात्कथंचैवातिथिप्रियः ॥ ९ ॥ भीष्म उवाच अंतरासायमाशंच प्रातराशंच योनरः ॥ सदोपवासीभवतियो न भुंक्तेतरापुनः ॥ १० ॥ भार्यागच्छन्ब्रह्मचारी ऋतौ भवति चैव ह ॥ ऋतवादीसदाचस्याहानशीलस्तुमानवः ॥ ११ ॥ अभक्षयन्वथामांसममांसाशीभवत्युत ॥ दानंददत्तपवित्रीस्यादस्वप्नश्च दिवाऽस्वपन् ॥ १२ ॥ भृत्यातिथिषु यो भुंक्ते भुक्तवत्सु नरः सदा ॥ अमृतं केवलं भुंक्ते इति विद्वियुधिष्ठिर ॥ १३ ॥ अभुक्तवत्सुनाश्नाति ब्राह्मणे षुतु योनरः ॥ अभोजनेनेतेनास्यजितः स्वर्गो भवत्युत ॥ १४ ॥ देवेभ्यश्च पितृभ्यश्च संश्रितेभ्यस्तथैव च ॥ अवशिष्टानियो भुंक्ते तमाहुर्विघसाशिनं ॥ १५ ॥ तेषां लोकात्पथ्यताः सदने ब्रह्मणः स्मृताः ॥ उपस्थिताद्यप्सरसो गंधर्वैश्च जनाधिप ॥ १६ ॥ देवतातिथिभिः सार्धं पितृभिश्चोपभुंजते ॥ रमंते पुत्रपौत्रेण तेषां गतिरनुत्तमा ॥ १७ ॥ युधिष्ठिर उवाच ब्राह्मणेभ्यः प्रयच्छंति दानानि विविधानि च ॥ दातृप्रतिगृहीत्रौ वैको विशेषः पितामह ॥ १८ ॥ भीष्म उवाच सार्धं यः प्रतिगृणीयात्तथैवासाधुतो द्विजः ॥ गुणवत्यल्पदोषः स्यान्निर्गुणेतु निमज्जति ॥ १९ ॥ अत्राप्युदाहरंतीममिति हासं पुरातनं ॥ वषादभैश्च संवादं सप्तर्षीणांच भारत ॥ २० ॥ कश्यपोऽत्रिर्वसिष्ठश्च भरद्वाजोऽथ गौतमः ॥ विश्वामित्रोऽजमदग्निः साध्वी चैवाप्यरुंधती ॥ २१ ॥ सर्वेषामथ तेषां तु गंडाभूत्कर्मकारिका ॥ शूद्रः पशुसखश्चैव भर्ता चास्यावभूव ह ॥ २२ ॥ ते च सर्वे तपस्यंतः पुराचेरुर्महीमिमां ॥ समाधिनोपशिक्षंतो ब्रह्मलोकं सनातनं ॥ २३ ॥ अथाभवदनादृष्टिर्महती कुरुनंदन ॥ कच्छप्राणो भवद्यत्र लोको यवैक्षुधान्वितः ॥ २४ ॥ कस्मिंश्चित्च पुरायज्ञे शैब्ये न शिविसूनुना ॥ दक्षिणार्थे च कृत्विभ्यो दत्तः पुत्रः पुरा किल ॥ २५ ॥ अस्मिन्कालेऽथ सोऽप्यायुर्दिष्टांतमगमत्प्रभुः ॥ तं क्षुधाभिसंतप्ताः परिवार्योपतस्थिर ॥ २६ ॥ याज्यात्मजमथोद्दृष्ट्वा गता सुवृषिसत्तमाः ॥ अपचंततदास्थाल्यां क्षुधा र्ताः किल भारत ॥ २७ ॥ निरन्नेमत्यं लोके स्मिन्नात्मानं तपरीप्सवः ॥ कच्छग्रामोपेदिरेव त्तिमन्नं हेतोस्तपस्विनः ॥ २८ ॥ अटमानोऽथ तान् मार्गे पचमानान्महीपतिः ॥ राजा शैब्यो वषादभिः क्लिप्तमानान् दर्शह ॥ २९ ॥

वातरिखतिगृहीतुरल्लपोदोषः ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ गंदेतिनामतः ॥ २२ ॥ उपशिक्षंतः अर्जयंतः ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ आत्मानं शरीरं परीक्ष्य बः रक्षितुकामाः ॥ २८ ॥ २९ ॥